

KTE notat 16/2007

Til:	Olje- og energidepartementet		
Fra:	Lars Martin Magnus	Sign.:	
Ansvarlig:	Arne Olsen	Sign.:	
Dato:	10. 07. 2007		
Vår ref.:	NVE 200700313-23		
Arkiv:	511		
Kopi:	Nordkraft Vind AS, Narvik kommune, Norges Miljøvernforbund, Statskog SF, Landsorganisasjonen Stopp rasering av Kysten, Narvik og omegn jeger- og fiskerforening, Øvre Jernvatn hytteforening, Cirkelen hytteforening og Skogvassdalen hytteforening v/advokat Navjord		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Nordkraft Vind AS - Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 - Sammenfatning og vurdering av klager på NVEs vedtak om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse

Innhold

Innhold.....	1
1 Konklusjon	1
2 Innledning.....	2
2.1 NIKUs rapport om visuell innvirkning på kulturminner og kulturmiljøer	3
3 Innkomne klager	5
4 Varsel om klage fra Nordland fylkeskommune.....	11
5 NVEs avvisning av klage fra Tinja AS	11
6 Nordkraft Vind AS kommentarer til innkomne klager	12
7 NVEs vurdering av innkomne klager	14
7.1 Norges Miljøvernforbund (NMF).....	15
7.2 Statskog SF	17
7.3 Landsorganisasjonen Stopp rasering av Kysten (LSRAK)	17
7.4 Narvik og omegn jeger- og fiskerforening (NOJFF).....	18
7.5 Øvre Jernvatn hytteforening, Cirkelen hytteforening og Skogvassdalen hytteforening v/advokat Navjord (Hytteforeningene)	19
8 Reguleringsplan.....	24

1 Konklusjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan ikke se at det er fremkommet nye vesentlige forhold i de innkomne klagen som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 20.12.2006. NVE opprettholder derfor konsesjonen og ekspropriasjonstillatelsen meddelt Nordkraft Vind AS for å bygge og drive Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 med installert effekt på inntil 40 MW på Skitdalsløgda i Narvik kommune, Nordland fylke.

Etter NVEs vurdering er Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 totalt sett et godt prosjekt. Lokaliteten har god infrastruktur med eksisterende veier og kraftledninger, relativt kort avstand til sentralnettsledning med kapasitet for tilknytning av vindkraftverket og gode vindressurser med meget stabile vindretninger. Vindkraftverket vil bidra positivt både til energi- og effektbalansen og til forsyningssikkerheten lokalt og regionalt.

NVE konstaterer at det er faglig enighet om at fangeleiren fra 2. verdenskrig ved Øvre Jernvann er et kulturmiljø med stor verdi, noe NVE slutter seg til. NVE kan imidlertid ikke slutte seg til vurderinger om at tiltaket vil ha svært negative konsekvenser for fangeleiren og at opplevelses- og formidlingsverdien av dette kulturmiljøet reduseres som en følge av vindkraftverket.

NVE finner at konsekvensene av utbyggingen er akseptable og at fordelene ved utbyggingen er overveiende i forhold til ulempene.

2 Innledning

NVE ga 20.12.2006 Nordkraft Vind AS (NVAS) konsesjon i medhold av energiloven for å bygge og drive et vindkraftverk med installert effekt på inntil 40 MW på Nygårdsfjellet i Narvik kommune, Nordland fylke. NVE ga i medhold av oreigningslova Nordkraft Vind AS ekspropriasjonstillatelse for det omsøkte anlegget. NVE viser til notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 for oppsummering av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger.

Konsesjonsbehandling etter energiloven er en avveining mellom tekniske og økonomiske forhold og miljøkonsekvenser i vid forstand. Hvis et omsøkt anlegg ansees å være til større fordel for samfunnet enn ulempene, kan det gis konsesjon etter energiloven. I konsesjonsbehandlingen må mange forhold vurderes opp mot hverandre. Alle vesentlige forhold som kommer frem gjennom konsesjonsprosessen vurderes og tas hensyn til ved skjønnsutøvelsen.

De som har klaget på NVEs vedtak av 20.12.2006 er uenige i NVEs skjønnsutøvelse og det endelige vedtak.

Følgende har påklaget NVEs vedtak:

- Norges Miljøvernforbund
- Statskog SF
- Landsorganisasjonen Stopp rasing av Kysten
- Narvik og omegn jeger- og fiskerforening
- Øvre Jernvatn, Cirkelvann og Skogvassdalen hytteforeninger v/advokat Navjord
- Tinja AS

NVE har funnet at Tinja AS v/Odd Stormo ikke har rettslig klageinteresse, og NVE avviste klagen i brev av 20.02.2007. NVEs vedtak om avvisning av denne klagen ble ikke påklaget innen klagefristen.

Nordland fylkeskommune varslet klage i brev av 02.01.2007, men trakk senere klagevarslet i brev av 13.02.2007.

NVE har avventet kommunens behandling av reguleringsplanen for tiltaket. Narvik bystyre vedtok reguleringsplanen i møte av 27.03.2007. Nedenfor følger et utdrag fra vedtaket:

"Bystyret har, på bakgrunn av innkomne merknader og saksutredning vurdert konfliktnivået som akseptabelt. Med hjemmel i pbl. § 27-2 pkt.2 vedtar Bystyret reguleringsplanen som omsøkt. Planvedtaket oversendes Miljøverndepartementet for endelig stadfesting."

Planvedtaket oversendes Miljøverndepartementet for endelig stadfesting, da det foreligger en innsigelse til reguleringsplanen fra Riksantikvaren. Riksantikvaren har valgt å opprettholde Nordland fylkeskommunes innsigelse til reguleringsplanen, etter at Nordland fylkeskommune trakk både innsigelsen til reguleringsplanen og sitt varsel om klage på NVEs konsesjonsvedtak. Bakgrunnen for innsigelsen er vurderinger av den visuelle virkningen vindkraftverket vil ha på krigsfangeleiren for serbiske partisanfanger fra 2. verdenskrig ved Øvre Jernvann. Leiren ligger like øst for det planlagte vindkraftverket, og avstanden fra fangeleiren til nærmeste vindturbin vil etter utvidelsen være ca 1,9 kilometer. Nordland fylkeskommune og Riksantikvaren fastslår begge i sine uttalelser at dette kulturminnet har stor verdi, noe NVE slutter seg til. NVE kan imidlertid ikke slutte seg til Riksantikvarens vurderinger om at tiltaket vil ha svært negative konsekvenser for fangeleiren, og at opplevelsese- og formidlingsverdien av dette kulturmiljøet reduseres som en følge av vindkraftverket. Ifølge Riksantikvaren er et vindkraftverk uforenlig med den kulturhistoriske verdien dette kulturmiljøet representerer.

I dette notatet har NVE sammenfattet klagen som klagerne har anført, og kommentert de vesentligste klagegrunnene som er blitt fremsatt. NVE viser videre til notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 for oppsummering av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger. Klagen ble sendt NVAS for kommentarer, og NVAS har kommentert klagen i brev til NVE av 23.02.2007.

2.1 NIKUs rapport om visuell innvirkning på kulturminner og kulturmiljøer

NVAS har på bakgrunn av den faglige uenigheten som har oppstått rundt tiltakets innvirkning på krigsfangeleiren fra 2. verdenskrig ved Øvre Jernvann engasjert Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) til å utarbeide en ny rapport (NIKU, Rapport Arealplan 02/2007: *"Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2, Narvik kommune: Vindkraft og visuell innvirkning på kulturminner og kulturmiljøer – gjennomgang av nasjonal politikk og praksis"*) om forholdet til ovennevnte kulturmiljø. NIKU har gjort en kartlegging av kulturminner og kulturmiljø i nærområdet og vurdert tiltakets påvirkning på disse. De har lagt vekt på den visuelle virkningen av vindkraftverket på kulturminner/-miljøer og har med henvisning til en omfattende gjennomgang av nasjonale og internasjonale policyer vurdert konfliktgraden. NIKU har også sett på erfaringer mht. visuell innvirkning og forholdet til kulturminneloven, og belyst de juridiske sidene av saken. Videre har de sett på utfordringene knyttet til en fremtidig forvaltning av fangeleiren ved Øvre Jernvann med tanke på fysisk ivaretagelse. Avslutningsvis har de sett på kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget, og gjennomgått dette i relasjon til de aktuelle bestemmelsene i kulturminneloven.

NIKU konkluderer i rapporten med at en vurdering av visuell innvirkning av vindkraftverk på kulturminner og kulturmiljøer både er et vanskelig og utforsket felt. Fra forvaltningens godkjenning av Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 1 til innsigelsen og anbefaling om avslag for trinn 2, har vurderingene knyttet til visuell innvirkning endret seg innenfor et relativt kort tidsrom. Det er utvetydig at det er divergerende oppfatninger mellom kulturminnemyndighetene og energimyndigheten når det gjelder konsekvensene av vindkraftverket.

NIKUs gjennomgang av politikk og praksis på dette feltet, med utgangspunkt i erfaringene fra Nygårdsfjellet, trinn 2, viser at det er behov for å utvikle forutsigbare og etterprøvbare metoder for slike vurderinger.

NIKUs gjennomgang av kulturminneinteressene i og rundt planområdet er oppsummert som følger:

"Det er gjennomført godkjent KU for deltema kulturminner og kulturmiljøer. KU er utarbeidet av NIKU (Thuestad 2005, 2006). Det er foretatt registreringer innenfor planområdet i henhold til kml § 9. Registreringene ble gjennomført av Nordland fylkeskommune i etterkant av utarbeidelsen av KU.

Det er ikke kjent automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet, tiltakets influensområde eller i de foreslåtte alternativene for tilknytning til eksisterende nett. Nyere tids kulturminner kjennes i tiltaksområdet og i tiltakets influensområde, men ikke i de foreslåtte trasealternativene for tilknytning til eksisterende nett. Samlet verdivurdering for området som helhet er på denne bakgrunn vurdert som liten. Det er imidlertid ett kulturmiljø som skiller seg ut og som er vurdert å være av stor kulturhistorisk verdi: fangeleiren fra 2. verdenskrig ved Øvre Jernvatn."

Konsekvensene av det foreslåtte tiltaket for kulturminner og kulturmiljøer er i hovedsak knyttet til visuell innvirkning på krigsfangeleiren ved Øvre Jernvann. Leiren ligger like øst for det planlagte vindkraftverket, og avstanden fra fangeleiren til nærmeste vindturbin vil etter utvidelsen være ca 1,9 kilometer. NIKUs vurdering er at:

"KU-en konkluderte med at vindkraftanlegget ville ha "små til middels negative konsekvenser" i forhold til de visuelle konsekvensene for influensområdet som helhet. NIKUs vurdering var for øvrig at Nygårdsfjellet Vindkraftverk, trinn 2 ville være visuelt skjemmende og komme i stor konflikt med kulturminnets opplevelsese- og formidlingsverdi".

NIKU skriver videre at effektene av tiltakene etter dagens metoder er vanskelig å konkretisere eller beregne, og at det ikke finnes tilfredsstillende metoder eller empiri til å vurdere de visuelle innvirkningene på kulturminner og kulturmiljøer på en etterprøvbart måte. De viser til at det innen landskapsarkitektur er utviklet metoder for å håndtere visuell innvirkning, og at slike metoder ofte er blitt applisert til temaet kulturminner/-miljøer. De påpeker at denne metodikken, som er beskrevet av Selfors 2003 og Berg (Inter Pares) 2005, er benyttet i konsekvensutredninger for kulturminner og kulturmiljøer i mange sammenhenger. I denne metodikken vurderes den visuelle innvirkningsgraden på et kulturmiljø etter avstand fra vindturbinene: På avstander opp til ca. 1 km vurderes konsekvensomfanget til å være stort negativt, mens konsekvensomfang på avstander opp til 3 km fra vindturbinene vurderes som middels negativt. NIKU understreker i rapporten at: "... denne metodikken også er akseptert av kulturminnemyndighetene".

NIKU viser til at metodikken er mangelfull og at det gir seg utslag i uklar og til dels mangelfull nasjonal politikk på området. Verken retningslinjene eller de føringene som er lagt til grunn i de tematiske konfliktvurderingene angir således konkrete grenser for hva som er akseptable avstander mellom vindkraftverk/turbiner og viktige kulturminner og kulturmiljøer, eller etterprøvbare metoder for å beskrive og vurdere visuell innvirkning på kulturminner og kulturmiljøer, men viser til at dette må vurderes i det enkelte tilfellet.

NIKU påpeker at fylkesrådet i Nordland i uttalelse til konsesjonssøknad for Nygårdsfjellet, trinn 1 anbefalte at konsesjon ble innvilget. De forutsatte da at påviste kulturminner fra krigen ikke ble berørt av atkomstveien eller skadet på annen måte. Eventuelle visuelle innvirkninger på kulturminnene i området ble ikke kommentert, jf. saksutredningen fra NVE av 08.10.2003. Nordland fylkeskommune avga uttalelse til konsesjonssøknaden for Nygårdsfjellet, trinn 2 i brev av 19.09.2006, der de anbefalte

at det ikke gis konsesjon til Nygårdsfjellet, trinn 2. Fylkesrådet henviste der til at vindkraftverket vil ha svært negative virkninger på krigsminnene i området.

NIKU viser til at området også i dag er preget av flere, til dels omfattende, tekniske inngrep, og at det bør tillegges vekt at det allerede er etablert et vindkraftverk i området. NIKU påpeker at vindturbinenes dominans på kulturminnets opplevelsesverdi må veies opp mot og sees i forhold til informasjons-, tilretteleggings- og skjøtselstiltak. Når det gjelder avbøtende tiltak mener NIKU det bør tillegges vekt at tiltakshaver stiller seg positive til å yte økonomiske ressurser med sikte på å utvikle kulturminnet etter den serbiske fangeleiren i Beisfjord og øst for Øvre Jernvann. Etter NIKUs vurdering vil slik bistand være svært viktig i en fremtidig forvaltning av fangeleiren som nasjonalt viktig kulturminne.

3 Innkomne klager

Nedenfor følger en sammenfatning av de fem høringsuttalelsene hvor det foreligger rettslig klageinteresse.

Norges Miljøvernforbund (NMF) påklaget NVEs vedtak i brev av 24.01.2007. NMF påpeker i sin klage at Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 vil komme i svært stor konflikt med hensynet til landskap, kulturminner og kulturmiljø. De viser til Riksantikvarens og Nordland fylkeskommunes uttalelser i forbindelse med krigsfangeleiren ved Øvre Jernvann. NMF anfører at vindkraftverket er uforenlig med formidlingen av stedets historie og at realisering av vindkraftverket vil være uverdigg med tanke på historien på stedet. NMF mener konsesjonsvedtaket vil være i strid med den europeiske landskapskonvensjonen.

NMF påpeker videre at det er svært stort konfliktpotensial med hensyn til biologisk mangfold, og viser til at planområdet berører flere arter som i følge den oppdaterte rødlisten er kategorisert til sterkt truede og sårbare. I tillegg berøres flere arter oppført på Bonn-konvensjonens liste I og Bern-konvensjonens liste II. NMF underbygger sin vurdering av trusselen som vindkraftverket og kraftledningen utgjør med henvisninger til en rekke vitenskapelige publikasjoner om konflikter mellom fugl, vindturbiner og kraftledninger.

NMF påpeker også at tiltaket utgjør et svært stort konfliktpotensial i forhold til friluftsliv, og viser til at så godt som samtlige kriterier i DN-håndbok 25 (bruk, regionale/nasjonale brukere, opplevelseskvaliteter, symbolverdi, funksjon, egnethet, kunnskapsverdi og utstrekning) verdsettes til høyeste verdi av lokalkjente brukere. De påpeker at det er tilstrekkelig at en av disse kategoriene blir vurdert til høyeste kategori iht. håndboken for å bli verdsatt som et svært viktig friluftsområde. Området er dermed uegnet for vindturbinanlegg i følge DN-håndboken.

NMF bemerker videre at det er svært stor konflikt med hensyn til støy. Flere hytter får en støybelastning over anbefalt grensenivå (rød sone). NMF viser til flere undersøkelser om folks opplevelse av støy fra vindturbiner, og konkluderer med at det ikke er noen sammenheng mellom hvor plaget folk er av vindturbinestøy og gjeldene retningslinjer. De viser blant annet til en svensk undersøkelse som viser at folk opplevde vindturbinestøy som mer belastende enn trafikkstøy ved samme støynivå (lydtrykk). De viser videre til en studie som indikerer et relativt høyere målt støynivå enn det som ble beregnet, noe som skyldes atmosfæriske forhold som ikke bli hensyntatt i de eksisterende beregningsmodellene. De påpeker at det i forhold til tiltaket på Nygårdsfjellet er kommet frem at flere hytter vil bli berørt av et støynivå over rød sone.

NMF mener at hvis man legger til grunn ovennevnte undersøkelser medfører det at en stor del av hyttebrukerne kan oppfatte støyen fra vindkraftverket som svært plagsom. Dette er i strid med forslaget retningslinjene for planlegging og lokalisering av vindkraftverk.

NMF påpeker at det ikke har vært foretatt kartlegging av flaggermus på Nygårdsfjellet, og at dette er i strid med en av de regionale avtalene under Bonn-konvensjonen. De fremholder at konsesjonen må trekkes tilbake inntil slike undersøkelser er gjennomført.

NMF påpeker videre at NVE har gitt ekspropriasjonstillatelse uten å oppfylle oreigningslova § 11, hvor det står at det skal redegjøres for hvem oreigningsinnngrepet berører med kart og eiendomsinformasjon. NMF påpeker også at NVE bryter med føre-var-prinsippet i Agenda 21 (Rio-erklæringen).

Statskog SF påklaget NVEs vedtak i brev av 02.02.2007. Klagen gjelder NVEs ekspropriasjonstillatelse til Nordkraft Vind AS av Statskogs grunn på Nygårdsfjellet. Statskog er grunneier av ca 1/3 av det aktuelle planområdet for utbyggingen av Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2. Statskog viser til sin melding av 09.09.2005 hvor de meldte interesse for utnyttelse av deler av det samme området til vindkraftformål. De viser samtidig til NVEs vedtak hvor det vektlegges at Statskog ikke har kommet med merknader til verken søknaden eller tilleggsutredningen, og heller ikke sendte inn søknad for ovennevnte tiltak. Statskog beklager at de ikke fremmet uttalelse, og at innsendelse av en melding for et eget vindkraftprosjekt som utnytter deler av de samme arealene ikke er nok for å markere sin interesse i tilstrekkelig grad til å bli tatt hensyn til i saksbehandlingen. Videre sier Statskog at de ikke ser noen samfunnsmessige fordeler ved å la Nordkraft Vind AS bygge ut vindkraft på det aktuelle området, fremfor om Statskog gjør det selv.

Landsorganisasjonen Stopp rasing av Kysten (LSRAK) påklaget NVEs vedtak i brev av 01.02.2007. LSRAK anfører at saken ikke er godt nok opplyst. Konsesjonsvedtaket ble fattet uten at kommunen har kommet med noen uttalelse til søknaden. De mener også at den kommunale planbehandlingen burde vært avsluttet før konsesjonsvedtaket for å forhindre at et slikt vedtak skulle påvirke utfallet av planbehandlingen.

LSRAK anfører videre at det ikke er behov for realiseringen av Nygårdsfjellet, trinn 2, da det produseres 4-5 ganger mer energi i Narvik kommune enn det forbrukes. Det geografisk definerte Ofoten-området har heller ikke behov for mer energi, og en utbygging vil således ikke gi noen lokale fordeler. I Narvik-området er om lag 95 % av alle vassdrag regulert og bygget ut til energiproduksjon, og LSRAK mener grensen er nådd for hvor mye utbygging som kan tolereres. En utbygging av Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 vil etter deres mening ødelegge noen av de siste og viktige uberørte naturområdene i Narvik kommune.

LSRAK anfører at NVE ikke har synliggjort at fordelene ved utbyggingen er større enn ulempene. De mener det er vanskelig å forstå hvordan NVE har vektet de forskjellige forholdene, og at det ikke fremkommer noen redegjørelse for hvordan man har kommet frem til et slikt resultat eller noen etterprøvbare vekting av de forskjellige forholdene.

LSRAK påpeker at prosjektet bryter med flere viktige konvensjoner, lover og retningslinjer, deriblant den europeiske landskapskonvensjonen, Bern-konvensjon 1 og 2, Bonn-konvensjonen, Ramsarkonvensjonen, Verdensarvkonvensjonen, Plan og bygningsloven § 64 / T1442, TA504/ SFT, NVEs retningslinjer for vindkraft, flere stortingsmeldinger om temaene miljø, natur og støy, bl.a.

Stortingsmelding nr 21 (2004-2005), nr. 22 (2004-2005) og nr 39 (2000-2001), DN's Håndbok nr. 25 og Lavutslippsvalgets anbefalinger.

LSRAK slutter seg i sin helhet til innsigelser, innspill og uttalelser iht. kulturminner, kulturmiljø og naturmiljø fra blant annet Riksantikvaren, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, Falstadsenteret, Miljøvernforbundet, Naturvernforbundet i Narvik, Narvik og omegn jeger- og fiskerforening og Hytteforeningene.

LSRAK kommenterer punktvis forholdene de mener er for dårlig opplyst eller feilvurdert. De nevner blant annet at vindkraftverket antagelig vil bli mye dyrere enn de to år gamle kostnadsberegningene tilsier, og at turbinene sannsynligvis vil produsere ca 20 % mindre kraft enn det som er oppgitt i søknaden. Disse forholdene vil totalt sett gjøre prosjektet ulønnsomt og til et samfunnsøkonomisk dårlig prosjekt. Videre viser de til manglende opplysninger om faren for havari, iskasting og ulykker som kan oppstå i forbindelse med vindturbiner i drift. De påpeker at dette er punkter som ytterligere vil øke konfliktgraden med mulig bruk av planområdet til friluftsliv og rekreasjon. De påpeker videre en del punkter som de mener ikke er godt nok opplyst, eksempelvis fugletrekk (naturmiljø), reiseliv, landskapspåvirkninger og inngrepsfrie naturområder (INON), støy/lavfrekvent støy, skyggekast og refleksblink.

Narvik og omegn jeger- og fiskerforening (NOJFF) påklaget NVEs vedtak i brev av 05.01.2007. Hovedbegrunnelsen for klagen er at en utbygging av Nygårdsfjellet, trinn 2 i sterk grad vil forringe det som er et kjerneområde for friluftsliv, jakt og innlandsfiske i Narvik kommune. NOJFF mener at dette temaet ikke er tilstrekkelig ivaretatt i konsesjonsbehandlingen.

NOJFF viser til sin høringsuttalelse av 21.08.2006, som de mener ikke er blitt tilstrekkelig vektlagt. De opplyser at NOJFF har ca. 500 medlemmer, og at dette er en av de større lokalforeningene til Norges jeger- og fiskerforbund. Den store medlemsmassen har sammenheng med lokalbefolkningens aktive bruk av fjellområdene i Narvik-området til jakt, fiske og friluftsliv. NOJFF påpeker at de har to hytter og en åpen fjellbu nord for planområdet som vil bli påvirket av en utbygging. Hovedstiene som fører inn til hyttene og fiskevannene ligger i nærheten av de eksisterende turbinene og er i dag både visuelt og støymessig berørt. Erfaringene med dagens turbiner viser at støyen til tider er meget høy og ødelegger friluftsopplevelsen. NOJFF frykter at en ytterligere utbygging av vindkraftverket vil resultere i støy også inne ved Næverfjellhytta, i et område som ellers er urørt. NOJFF påpeker at det i tillegg er flere andre hytter og åpne buer/gammer som vil bli sterkt berørt av en videre utbygging i området, for eksempel gammen ved Gamvann som kun vil ligge ca. 400 m fra nærmeste turbin.

NOJFF er uenige i NVEs vurdering om at de visuelle fjernvirkningene vil bli moderate på grunn av omkringliggende høyere fjellformasjoner. De viser til at turbinene er et dominerende landskapselement og at de er godt synlige fra de store fjellområdene rundt, deriblant Haugsfjellet som er et INON område. Videre viser de til at turbinene er synlige fra øvre del av Tøttadalen, kommunens mest populære friluftsområde med atkomst fra Narvik by, ca 15 km unna, og fra fjellområdet ved Sildvik som også er et populært friluftsområde, ca 15 km unna. Turbinene kan også sees fra fjellområdet Bogen i Evenes kommune som ligger ca 40 km unna.

NOJFF har i tidligere merknader vurdert ulempene for tilgrensende fjellområder som større enn ulempene for selve Skitdalshøgda. Det har sammenheng med at bruken av tilstøtende områder er større enn bruken av Skitdalshøgda. NOJFF påpeker at det innen én km fra vindkraftverket er 7-8 kultiverte fiskevann som er mye brukt av skoler, barn og eldre på grunn av den gode tilgjengeligheten til området. Etter NOJFFs vurdering vil en utbygging føre til at bruken av området minimeres. NOJFF

reagerer på at NVE har brukt som et argument for utbygging at internveiene i vindkraftverket vil øke tilgjengeligheten til området og være positivt for friluftslivet. De viser til at området i dag har meget god tilgjengelighet. De påpeker at dette, sammen med det faktum at NVE i vilkårene i konsesjonsdokumentet referer til Farsund kommune, kan tyde på at mange av vurderingene avstedkommer fra en annen sak.

NOJFF påpeker at de er fornøyd med at Norsk institutt for naturforskning (NINA) er blitt engasjert for å gjennomføre trekkstudier i området, og understreker at de ikke ønsker å trekke i tvil det arbeidet og de vurderingene NINA har gjort. De påpeker imidlertid at observasjonene fra NINA ikke sammenfaller med observasjoner NOJFFs egne medlemmer har gjort av blant annet store trekk av gress og ender, deriblant kortnebbgås. Dette tilsier at NINAs undersøkelser ikke har vært omfattende nok.

NOJFF påpeker videre saksbehandlingsfeil som de mener svekker vedtaket, og viser til at det f.eks. ikke var opplyst om klageadgangen i konsesjonsdokumentet. I tillegg sto det i vilkårene i anleggskonsesjonen at detaljplanen skulle utføres i nært samarbeid med Farsund kommune. NOJFF er i tvil om NVEs vurdering av utbyggingens positive virkninger for friluftslivet gjelder Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2.

Øvre Jernvatn hytteforening, Cirkelen hytteforening og Skogvassdalen hytteforening v/advokat Navjord (Hytteforeningene) påklaget NVEs vedtak i brev av 02.02.2007. Hytteforeningene mener NVE ikke har opplyst saken tilstrekkelig og at konsesjonsvedtaket således er fattet et på et mangelfullt grunnlag. Dette mener de videre at har gitt seg utslag i vedtakets innhold. Hytteforeningene krever følgelig vedtaket omgjort eller kjent ugyldig.

Adv. Navjord har redegjort for Hytteforeningenes klage punktvis; tilsvarende struktur er benyttet i denne sammenfatningen.

1. Generelt

Hytteforeningene mener NVE har fattet vedtak etter for kort saksbehandlingstid, og at vedtaket preges av hastverk. De anfører at NVE har unnlatt å pålegge tiltakshaver å utrede åpenbare problemstillinger. De mener at NVE ikke har besørget saken godt nok opplyst, særlig med tanke på at NVE fattet vedtak uten at Narvik kommune hadde kommet med uttalelse til søknaden.

Hytteforeningene mener NVE ikke har vurdert de innkomne merknadene på en forsvarlig måte og heller ikke vektlagt disse tilstrekkelig i behandlingen av saken. De mener også at vurderingene er mangelfulle, klippet fra andre vedtak og uselvstendige. Dette understrekes ved at det henvises til "Farsund kommune" i anleggskonsesjonen.

2. Støy

Hytteforeningene mener at NVEs vurdering av støyvirkningene dels er uriktige og dels er mangelfulle.

Hytteforeningenes oppfatning er at NVE har lagt til grunn feil definisjon av landskapsområdet for det aktuelle inngrepet, og således brukt gale grenseverdier i sine vurderinger av støyvirkningene. De viser til at dette utgjør en avgjørende forskjell ved beregningen av hvilke hytter som blir berørt av tiltaket og i hvilken grad de berøres. De påpeker videre at det virker som om NVEs vurdering utelukkende er basert på nærhet til fritidsbebyggelse uten å ta hensyn til omkringliggende friluftsområder. De viser til andre innkomne merknader som beskriver området som mye brukt og til å ha høy rekreasjonsverdi.

Hytteforeningene påpeker videre at det er en svakhet ved støyberegningene at det kun er lagt til grunn støytall som er oppgitt av produsentene og at disse tallene ikke er etterprøvd. I høringsuttalelsene fra Hytteforeningene er det stilt krav om utredning av lavfrekvent støy og akustikken i det aktuelle dalføret. NVE har ikke krevd slike utredninger, men avvist at dette er en reell problemstilling med henvisning til et utvalg rapporter og en muntlig uttalelse fra Kilde Akustikk.

Hytteforeningene mener de rapportene NVE viser til er et selektivt utvalg, og at det finnes mange motstridende rapporter som motbeviser NVEs standpunkt. Hytteforeningene viser til klagen fra Norges Miljøvernforbund for nærmere beskrivelse av dette.

3. *Tematisk konfliktvurdering*

Hytteforeningene viser til de tematiske konfliktvurderingene utført av Riksantikvaren (RA) og Direktoratet for naturforvaltning (DN), der Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 er blitt vurdert til kategori E. Dette innebærer i henhold til retningslinjene: *”Svært stor konflikt. Tiltaket innebærer svært stor konflikt i forhold til nasjonale miljømål. Avbøtende tiltak kan ikke redusere konflikten.”*

Hytteforeningene mener NVE har overprøvd de respektive fagmyndighetene i sitt konsesjonsvedtak. NVE har brukt kriteriet ”utilbørlig skjemmende” som vurderingsgrunnlag for hvorvidt virkningene av tiltaket er akseptable. Advokat Navjord viser til at han har gjennomgått retningslinjene for tematiske konfliktvurderinger, høringsuttalelser og forvaltningspraksis uten å finne grunnlag for at vurderingen om tiltaket skal gis konsesjon skal holdes opp mot om tiltaket er ”utilbørlig skjemmende”. Han har heller ikke funnet noen retningslinjer for hvilke momenter som skal ligge til grunn for en slik vurdering. Han fremholder videre at dersom NVEs vurderinger opprettholdes har kravet til tematiske konfliktvurderinger ikke noe realitetsinnhold.

4. *Særskilt om kulturminner og kulturmiljøer*

Hytteforeningene mener NVE ikke har satt seg tilstrekkelig inn i prosjektet og underbygger denne påstanden med følgende:

- Hytteforeningene viser til notatet Bakgrunn for vedtak s. 33, tredje avsnitt hvor NVE har vurdert den samlede verdien av kulturminner og kulturmiljøer til liten. De mener at dette ikke er i samsvar med noen av de andre fagkyndige uttalelsene, og at dette dermed kan tolkes som om NVE har sammenblandet fakta med andre konsesjonssaker.
- Hytteforeningene mener NVE, utover å vise til fangeleiren fra 2. verdenskrig, i konsesjonsbehandlingen legger til grunn at man ikke kjenner til automatisk fredete eller nyere tids kulturminner. Dette er ifølge Hytteforeningene i strid med det representanter for Nordland fylkeskommune redegjorde for under sluttbefaringen. På sluttbefaringen ble det blant annet referert til flere skytestillinger fra 2. verdenskrig som Narvik kommune tidligere har beskyttet ved blant annet å ikke tillate hyttebygging nær disse. Hytteforeningene stiller også spørsmålsteget ved NVEs definisjon av ”direkte berørt” ettersom NVE konkluderer med at ingen kulturminner eller kulturmiljø blir direkte berørt av tiltaket.

5. *Friluftsliv, natur og miljø*

Hytteforeningene slutter seg i sin helhet til klagen fra Narvik og omegn jeger- og fiskerforening av 05.01.2007, og begrunnelsen som legges til grunn for denne. Hytteforeningene stiller seg uforstående til at NVE aksepterer at konsekvensene til kraftledningsalternativet ikke er konsekvensutredet, og mener begrunnelsen for dette fremstår som svak. De mener videre at argumentet om at en utbygging vil bedre fremkommeligheten i området virker merkelig, og at dette indikerer at NVE har brukt vurderinger fra andre konsesjonssaker.

6. Landskap

Hytteforeningene synes det er merkelig at NVE finner konsekvensutredningene for landskap og friluftsliv er tilstrekkelig utredet. De viser til at Fylkesmannen i Nordland, Direktoratet for naturforvaltning, Nordland fylkeskommune og Hytteforeningene alle bemerket at konsekvensutredningene for landskap og friluftsliv ikke var gode nok, og at NVE sluttet seg til dette. Hytteforeningene mener en slik utredning burde være enkel å gjennomføre, og at dette burde vært gjort før konsesjonsbehandlingen. På bakgrunn av dette mener de at NVE har fattet vedtak på mangelfullt grunnlag.

7. Kraftproduksjon/økonomi/samfunnsmessige virkninger

Hytteforeningene påpeker at Narvik-området har kraftoverskudd og at kommunen produserer 4-5 ganger så mye elektrisitet som den selv forbruker. Hytteforeningene mener at det fremstår som søkt at NVE endrer sine betraktninger omkring kraftbehovet fra å gjelde Narvik til en region definert som "Stor-Ofoten" som omfatter områder langt utenfor Ofoten. De mener dette er en teoretisk konstruksjon som benyttes for å komme frem til et forutbestemt resultat, heller enn å være reelle vurderinger.

Hytteforeningene påpeker at en svært stor del av Narvik kommunes vassdrag allerede er regulert og bygget ut, og at kommunens friluftsområder, deriblant Nygårdsfjellet, som en følge av dette allerede er preget av kraftutbygginger. Flere hytteeiere har fremholdt at friluftsliv, hytteliv og tilknytning til omkringliggende fjellområder er en betydelig del av årsaken til at man har bosatt seg Narvik-området. De mener at man nå er i ferd med å bevege seg ut over tålegrensen for ødelagt natur og verdireduksjon av de gjenværende friluftsområdene. Det aktuelle vindkraftverket vil betydelig forringe store områder som i dag har høy brukerfrekvens og er av stor verdi for friluftslivet. Hytteforeningene påpeker at det ikke foreligger noen vurderinger fra tiltakshaver eller andre vedrørende mulige konsekvenser av tiltaket når det gjelder dette, og viser til at de selv har krevd dette utredet.

Hytteforeningene henviser videre til notatet Bakgrunn for vedtak s. 49, fjerde avsnitt der NVE konstaterer at Nygårdsfjellet trinn 2, i likhet med de fleste andre omsøkte vindkraftverk, ikke vil være lønnsomme i dagens marked uten støtteordninger. Videre skriver NVE at den beregnede produksjonsprisen på 35 øre er så lav at ingen andre vindkraftverk antas å være bedre rent økonomisk. Hytteforeningene stiller spørsmål ved om denne utregningen medfører riktighet, og påpeker at Nordkraft Vind AS har lagt til grunn urealistisk høye produksjonsforventninger. I sine beregninger for trinn 2 har NVAS lagt til grunn 3350 fullasttimer, mens produksjonstall fra trinn 1 (2006) indikerer ca. 3000 fullasttimer. I tillegg kommer beregningene for utbyggingskostnadene som er 2 år gamle og ikke har blitt regulert. Det har i denne perioden vært sterk vekst i stålpriser, økte renter og usikkerhet om fremtidige strømpriser. Hytteforeningene mener at den reelle produksjonsmessige verdien av vindkraftverket er meget usikker, og at det er et svakhetstegn ved vedtaket at NVE ikke har vurdert samfunns- og produksjonsmessige virkninger dersom tilsvarende investering var blitt brukt på oppgradering av eksisterende vannkraftverk.

8. Andre samfunnsmessige virkninger – Nordkraft Vind AS samfunnspakke

Hytteforeningene påpeker at NVAS "samfunnspakke" verken har et innhold eller er konkret nok til at den kan anses å ha relevans for konsesjonssaken. De stiller også spørsmålstegn ved hvorvidt det er adgang til å bruke denne form for tilbud og tillegge dem vekt i en forvaltningsrettslig beslutningsprosess.

Hytteforeningene påpeker at NVE i sin begrunnelse viser til denne "samfunnspakken" og refererer til innholdet av denne, og at NVE ikke bør vektlegge denne typen tilbud i grunnlaget for om det skal tildeles konsesjon eller ikke. De viser til at tilbudet er irrelevant siden det i all hovedsak tilgodeser

tiltak eller foretak utenfor tiltaksområdet, og påpeker at "Samfunnspakkens" tilbud til omkringliggende hytter antagelig ikke er mer enn hva som følger av naboloven.

Hytteforeningene bemerker spesielt at Nord-Norsk Fredssenter er gitt tilsagn om et økonomisk tilskudd i "samfunnspakken". Etter Hytteforeningenes vurdering har Nord-Norsk Fredssenter etter dette tilbudet kommet med en del "faktiske opplysninger" til saken, jf. notatet Bakgrunn for vedtak s. 16. De mener Nord-Norsk Fredssenter bagatelliserer virkningene av det aktuelle vindkraftverket på tvers av andre faglige vurderinger, heriblant fra Riksantikvaren. Hytteforeningene mener at "samfunnspakken" kun er et interessant moment for å begrunne at Nord-Norsk Fredssenters uttalelser skulle tillegges liten vekt som følge av dets rolle i saken. I stedet har NVE brukt uttalelsen til å begrunne at det er faglig uenighet omkring vindkraftverkets negative virkning på kulturminnene, jf. notatet Bakgrunn for vedtak s.33, siste avsnitt.

4 Varsel om klage fra Nordland fylkeskommune

Nordland fylkeskommune (NFK) varslet i brev av 02.01.2007 at de ville påklage NVEs vedtak av 20.12.2006, og ba samtidig om 3 ukers utsettelse av klagefristen. NFK begrunner den varslede klagen med forholdet til kulturminnene og Riksantikvarens og NFKs faglige frarådning mot å gi konsesjon til Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2. Det opplyses om at klagen vil bli oversendt etter at saken har vært oppe til ny politisk behandling i fylkesrådet.

Nordland fylkeskommune v/fylkesrådet skriver i brev av 13.02.2007 at de er kjent med NVEs vedtak vedrørende bygging og drift av Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2. Fylkesrådet skriver videre at de tar NVEs avgjørelse til etterretning, og at de ikke vil benytte anledningen til å påklage NVEs beslutning om konsesjon til det aktuelle tiltaket.

5 NVEs avvisning av klage fra Tinja AS

Tinja AS v/Odd Stormo påklaget NVEs konsesjonsvedtak i brev av 01.02.2007. Stormo eier og driver reiselivsbedriften Tinja AS. Stormo påklaget den konsederte kraftledningstraseen etter traséalternativ 1b. Han påpeker at traséalternativ 1b går på sørsiden av gården hans Tinja Fjellgård, og at kraftledningen vil gå gjennom et relativt uberørt naturområde som han ønsker å bruke som rekreasjonsområde for sine besøkende. Stormo ønsker at ledningen skal etableres på nordsiden av hans eiendom Tinja Fjellgård.

NVE avviste klagen i brev av 20.02.2007. Stormo og Tinja AS er ikke direkte berørt av tiltaket. Kraftledningen fra vindkraftverket og ned til sentralnettsledningen ved bygda Hergot vil på det nærmeste være drøyt en kilometer fra den aktuelle eiendommen.

Forvaltningsloven § 28 første ledd stiller krav om at klagen må være fremmet av en part i saken eller annen med rettslig klageinteresse. Stormo er etter NVEs vurdering ikke part i saken. NVE kan heller ikke se at Stormo oppfyller kravene til å ha rettslig klageinteresse etter forvaltningsloven § 28, første ledd. Stormos eiendom er ikke direkte berørt av tiltaket, og det er over 1 km fra hans eiendom til nærmeste punkt på ledningen. Det faktum at området som Stormo bruker som turterreng kan påvirkes, er ikke god nok begrunnelse for å gi rettslig klageinteresse.

Stormo påklaget ikke NVEs avvisning av klagen.

6 Nordkraft Vind AS kommentarer til innkomne klager

NVAS har i brev av 23.02.2007 kommentert de innkomne klagen. NVAS påpeker at de ikke kan se at det er fremkommet nye vesentlige momenter i noen av klagen, men har valgt å kommentere enkelte punkter som blir vektlagt. NVAS har også kommentert håndteringen av reguleringsplanen. Klagen kommenteres enkeltvis.

Norges Miljøvernforbund (NMF)

NVAS registrerer at NMF har kommentert flere forhold ved vindkraftverket, og at NMF vektlegger fugleproblematikken til tross for at tilleggsutredningen fra NINA konkluderer med at dette ikke er et stort problem i området. Det samme gjelder de andre temaene, som er utredet og omtalt tidligere.

Landsorganisasjonen Stopp rasing av Kysten (LSRAK)

NVAS konstaterer at LSRAK kommer med en rekke påstander knyttet til tiltaket. LSRAK baserer argumentasjonen sin på egne erfaringer, egen "forskning" og annen informasjon. NVAS registrerer også at LSRAK er i mot vindkraftutbygging på prinsipielt grunnlag.

Narvik og omegn jeger- og fiskerforening (NOJFF)

NVAS deler ikke oppfatningen til NOJFF hva gjelder den visuelle virkningen av vindkraftverket. NVAS fremholder at de ti visualiseringspunktene man valgte ble bestemt med bakgrunn i innspill fra kommunen og hytteeiere. NVAS påpeker at det er utarbeidet synlighetskart som viser at utvidelsen av vindkraftverket kun medfører marginalt større synlighet i omkringliggende fjellområder. Når det gjelder INON presiserer NVAS at vindkraftverket ikke berører noen INON områder slik de er definert av DN. De viser til at kraftledningstrasé 1b vil redusere et INON område noe, men at selve ledningen vil være lite synlig fra det aktuelle INON området pga. topografien på stedet.

NVAS viser til at prosjektet er i tråd med retningslinjene for planlegging og lokalisering av vindkraftverk utarbeidet av Miljøverndepartementet. Her heter det: "*... Ofte vil et område som er lite berørt av inngrep oppfattes som mer sårbart for vindkraftanlegg ut fra landskapshensyn, mens det kan være lettere å innpasse et vindkraftanlegg i områder der dette eller andre former for anlegg eller inngrep allerede er etablert*".

NVAS bemerker videre at alle punktene NOJFF har trukket frem i sin klage, eksempelvis støy, visuell innvirkning, inngrepsfrie naturområder (INON), tilgjengelighet for allmennheten og fugletrekk, er blitt omtalt, behandlet og godkjent i konsekvensutredningen.

Øvre Jernvatn hytteforening, Cirkelen hytteforening og Skogvassdalen hytteforening v/advokat Navjord (Hytteforeningene)

NVAS tilbakeviser Hytteforeningenes tvil om NVEs vurderinger og kompetanse i forhold til de ulike fagmyndighetene. NVAS viser til at dersom det skulle være slik som Hytteforeningenes antyder, at enhver fagmyndighet på egne vegne skulle ha mulighet til å stoppe ethvert utbyggingsprosjekt, ville nasjonale mål om utbygging av fornybar energi ikke være mulige å oppfylle. Det er av avgjørende betydning at en instans som NVE har myndighet til å vurdere ulike faktorer opp mot hverandre og treffe konsesjonsavgjørelser ut fra samfunnets totalinteresser.

NVAS påpeker videre at Hytteforeningene i kapittel 2 (støy) blander begrepene og sammenlikner verdiene L_{pAeq} med begrepet L_{den} fra SFTs veileder T-1442. NVAS påpeker videre at Hytteforeningene har sitert NVE feilaktig på side 5, andre avsnitt, punkt fire og byttet ut ”tiltaksområde” med ”område”, noe som kan endre forståelsen av problemstillingen i den aktuelle sammenhengen og dermed skape misforståelser.

NVAS påpeker at Hytteforeningene har gitt en feilaktig fremstilling av produksjonsdataene for 2006 fra Nygårdsfjellet, trinn 1. Hytteforeningene fremstiller det som om dette er produksjonstall i et normalår, noe NVAS tilbakeviser. NVAS påpeker at 2006 var første driftsår for vindkraftverket, men opplyser at NVAS først overtok driften av turbinene i mars måned. Første kvartal 2006 var teknisk innkjøring. NVAS påpeker videre at dette er pilotturbiner, og at man derfor må påregne en noe lengre innkjøringstid. Produksjonstallene kan derfor ikke benyttes som sammenligningsgrunnlag for drift i et normalår.

NVAS kommenterer videre at Hytteforeningene er opptatt av den samfunnsmessige virkningen og NVAS samfunnspakke. Hytteforeningene etterlyser større lokal effekt for de som blir mest berørt av utbyggingen, særlig de som blir berørt av støy. NVAS deler Hytteforeningenes bekymring for de som blir berørt av støy innenfor gul sone, og viser til at de etter konsesjonsvedtaket har tilskrevet adv. Navjord og 16 berørte hytteeiere med tilbud om å kjøpe ut hyttene til markedspris. Bakgrunnen for tilbudet er at mange av hytteeierne frykter at prisen på deres hytter vil bli kraftig redusert. NVAS deler ikke denne bekymringen og regner med å selge hyttene videre uten tap.

Nordkraft Vind AS kommentarer til reguleringsplanen

NVAS har kommentert den kommunale behandlingen av reguleringsplanen. Kommentarene er med på å belyse uenigheten som er oppstått på grunn av den visuelle innvirkningen vindkraftverket vil ha på krigsminnet fra 2. verdenskrig ved Øvre Jernvann, som er bakgrunnen for Riksantikvarens innsigelse til reguleringsplanen og er vektlagt i flere av de mottatte klagene på konsesjonsvedtaket.

NVAS påpeker at bystyret i Narvik kommune stemte positivt i favør av det private reguleringsplanforslaget fra NVAS, med 23 stemmer for og 18 imot, i sitt møte avholdt 22.03.2007. Riksantikvaren valgte å opprettholde Nordland fylkeskommunes innsigelse til reguleringsplanen da fylkeskommunen valgte å trekke denne. Narvik kommune har som en følge av dette sendt saken videre til Fylkesmannen i Nordland og Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse.

NVAS kommenterer videre en del forhold rundt bakgrunnen for den ovennevnte innsigelsen, som omhandler ulike vurderinger av vindkraftverkets visuelle virkning i forhold til krigsminnets formidlings- og opplevelselsesverdi. Nedenfor følger NVAS kommentarer vedrørende situasjonen som er oppstått:

”Vi konstaterer også at Riksantikvaren, i skriv datert 13.3.2007, viderefører flere faktiske feil om vindkraftverken knyttet til bl.a. antallet vindturbiner og avstanden mellom parken og kulturminnet. Skrivet, og argumentene her, er tilnærmet identisk med det som gikk til NVE 12.9.2006, og som ble lagt til grunn for konsesjonsbehandlingen. Her bibringes ingen nye momenter – og faktiske feil om vindkraftverken repeteres. Riksantikvaren har åpenbart ikke prioritert å finne frem til korrekt informasjon om tiltaket. Nordkraft Vind har tidligere, i skriv til NVE, kommentert og korrigert nevnte faktafeil.

Riksantikvarens vurdering harmonerer også dårlig med Nord-Norsk Fredssenters drøfting av fangeleirens historiske og pedagogiske betydning (november 2006). Her legges det bl.a. vekt på omfang, tilstand og videre forvaltning og fredssenteret konkluderer med at hovedleiren i Beisfjord sør for Narvik vil være viktigste formidlingssted.

Betraktningene underbygges av lokalhistoriker Harald Harnang i Narvik; I en lengre artikkel i Fremover i uke 11 2007, redegjør han for litteratur knyttet til hendelsene i Beisfjord og ved Øvre Jernvatn, samt Norsk-Jugoslavisk Samband sitt arbeid med å anskueliggjøre de jugoslaviske krigsfangenes skjebne. Miljøet ønsket en minnelund til helårsbruk i Beisfjord slik Nord-Norsk Fredssenter arbeider med. Impliserte var praktisk og pragmatisk nok til å se at leiren på fjellet ville være et sted for spesielt interesserte, og bare praktisk tilgjengelig i løpet av noen få sommer måneder.

Hendingene under krigen er for øvrig grundig dokumentert i boka "Beisfjordtragedien" som kom på norsk i 1989. Forfatter Ljubo Mladjenovic, arbeidet ved Universitetet i Beograd, og var selv tysk krigsfange på Saltfjellet. For 20 år siden ga han, i et skriv til Krigsminnemuseet, uttrykk for disse ønskene for å markere historien:

- En enkel minnestein ved E 10 som kort fortalte historien om fangenes liv og skjebne
- En grundigere utstilling på krigsminnemuseet

Harnang avslutter innlegget sitt slik: "I dag er Serberleiren ved Øvre Jernvatn havnet midt i skuddlinjen mellom bevarere og utbyggere. Utbyggeren har lovet penger til å synliggjøre hendelsene i Beisfjord og ved Øvre Jernvann. Det følger derimot ikke penger med en eventuell fredning. Snarere tvert i mot: Resultatet kan bli at det legges en klam hånd over mulighetene til å synliggjøre og lære. Mye kunne sies om formen, retorikken og styrken i uttalelsene fra Riksantikvaren, der det må være lov å stille spørsmål om dette er en del av et politisk spill med en helt annen agenda enn vern."

Nordkraft Vind vil karakterisere den samfunnsmessige nytten som vesentlig større enn de få negative effektene. Den visuelle effekten av 10 vindturbiner på en avstand fra ca 2 til 3 km vil sees, men neppe forringe opplevelsen for besøkende til området vesentlig. Det handler om skjønnsmessige vurderinger av visuell effekt - Nordkraft Vind tror samlokalisering og konsentrasjon av vindturbiner og infrastruktur gagnar naturen og området her best."

7 NVEs vurdering av innkomne klager

Etter NVEs vurdering er Nygårdsfjellet vindkraftverk totalt sett et godt prosjekt. Lokaliteten har god infrastruktur med blant annet nærhet til E-10, relativt kort avstand til sentralnettsledning med kapasitet for tilknytning av vindkraftverket og gode vindforhold med meget stabile vindretninger. Totalt sett gjør dette prosjektet til et av de bedre rent økonomisk. NVE forventer ikke å finne

prosjekter med lavere produksjonskostnader enn Nygårdsfjellet trinn 2, blant de som nå er til behandling.

Vindkraftverket vil bidra positivt både til energi- og effektbalansen og til forsyningssikkerheten lokalt og regionalt. I forhold til naturmiljø og fauna er tiltaket vurdert til å få relativt små negative konsekvenser, jf konsekvensutredningen og uttalelse fra Direktoratet for naturforvaltning.

De negative konsekvensene ved tiltaket er i hovedsak knyttet til støy og visuelle virkninger. Vindkraftverket vil få betydning for nærliggende hyttebebyggelse når det gjelder både støy og visuelle virkninger, og også fangeleiren fra 2. verdenskrig ved Øvre Jernvann, som er et kulturmiljø fra nyere tid av stor verdi, vil bli visuelt berørt. All energiproduksjon medfører imidlertid ulemper, og disse må vurderes opp mot nytteeffekten av det enkelte tiltak. NVE finner at konsekvensene av utbyggingen er akseptable og at fordelene ved utbyggingen er overveiende i forhold til ulempene.

NVE kommenterer klagen enkeltvis nedenfor.

7.1 Norges Miljøvernforbund (NMF)

Den nasjonale rødlisten

Norges Miljøvernforbund viser til at den nasjonale rødlisten over truede arter i Norge er blitt oppdatert i etterkant av høringen av søknaden og konsekvensutredningen for Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2. De mener at dette ikke tilstrekkelig ivaretatt og ønsker en ny konsekvensutredning om vindkraftverkets konflikt iht. fugl.

NVE tilbakeviser påstanden om at det reelle trusselbildet ikke ble vurdert som en del av konsesjonsbehandlingen. NVE var kjent med den nye rødlisten, og innholdet i denne, før NVE fattet sitt vedtak. For Nygårdsfjellet, trinn 2 var det i konsekvensutredningen registrert totalt 12 rødlistede fuglearter i plan- og influensområdet: kongeørn (NT), havørn, jaktfalk(NT), hønsehauk (VU), vandrefalk(NT), snøugle(VU), hubro(EN), lappugle(VU), smålom, storlom(VU), havelle og sjøorre(NT).

I den nye rødlisten regnes ikke lenger havørn, smålom eller havelle som en truede arter. Den øvrige kategoriseringen til de forskjellige artene er angitt i parentes. Det er ingen av artene som er kritisk truet, og med unntak av hubroen er det heller ingen som er sterkt truet. NVE viser til Norsk Rødliste 2006 for mer informasjon om dette. Det er foretatt en rekke registreringer av fuglenes vår- og høsttrekk på Nygårdsfjellet gjennom både konsekvensutredninger og andre utredninger, uten at det er funnet stor trekkaktivitet eller utstrakt jakt. Dette er, med unntak av vårtrekkstudiene, informasjon NVE har tatt med i sin vurdering. NVE kan ikke slutte seg til påstanden om at det reelle trusselbildet ikke ble vurdert som en del av konsesjonsbehandlingen.

Retningslinjer

Norges Miljøvernforbund kritiserer at konsesjonsbehandlingen av enkeltsaker avsluttes før arbeidet med retningslinjene for vindkraft er sluttført. NVE vil presisere at retningslinjene gjelder for utarbeidelse av lokale og regionale planer, og samordning med konsesjonsbehandling etter energiloven. NVE har deltatt aktivt i arbeidet med retningslinjene og er godt kjent med innholdet i disse. Det er ikke grunn til å tro at ferdigstillingen av retningslinjene ville endret NVEs vedtak om å gi konsesjon til Nordkraft Vind AS. NVE vil i denne sammenheng også vise til miljøvernministerens og olje- og energiministerens uttalelse i juli 2005 om at arbeidet med fylkesdelplaner ikke skal forsinke pågående konsesjonsbehandling.

Flaggermus

Norges Miljøvernforbund mener konsesjonsvedtaket er et brudd på en ratifisert europeisk avtale om bevaring av flaggermus (EUROBATS). Norge ratifiserte denne avtalen i 1993, og det er Direktoratet for naturforvaltning som har ansvaret for å følge opp denne avtalen i Norge. På det siste partsmøtet i EUROBATS ble det vedtatt en resolusjon nr. 5.6 om *'Wind turbines and bat populations'*. Det fremgår her at det tilrådes å utvikle passende nasjonale retningslinjer for ivaretagelse av flaggermus i sammenheng med vindmølleutbygging. I annex til resolusjonen er det detaljert hvordan disse studiene kan utføres/hvilke nasjonale retningslinjer som tilrås. Det er ikke utviklet slike retningslinjer for Norge. Det er registrert elleve flaggermusarter i Norge og seks av disse står på den nasjonale rødlisten. Ingen av artene er i de mest kritiske kategoriene. Fire av flaggermusartene er plassert i kategorien 'data mangler' og to av artene i kategorien 'nær truet'. NVE skrev i utredningsprogrammet av 05.09.2005:

"Det skal gis en oversikt over truede eller sårbare arter som kan tenkes å bli påvirket av tiltaket."

Videre heter det i utredningsprogrammet:

"Fremgangsmåte: Vurderingene skal bygge på eksisterende dokumentasjon, eventuelt feltbefaring og kontakt med lokalbefolkning, lokale og regionale myndigheter og organisasjoner."

Bio-Bjørn har gjennomført konsekvensutredningene når det gjelder fauna for Nordkraft Vind AS. I fagrapporten er det ikke redegjort for eventuell forekomst av flaggermus i området. Dette ble påpekt av NMF i deres høringsuttalelse av 07.08.2006. NVE valgte som en følge av dette å utdype dette temaet i notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006, side 25, siste avsnitt, der det står følgende:

"Norges Miljøvernforbund påpeker at det ikke er gitt noen oversikt over hvilke flaggermusarter som forekommer i det berørte området og kollisjonsrisikovurderinger for disse. På bakgrunn av at det blant annet i USA (Greg Johnson, Western EcoSystems Technology, Inc) er registrert kollisjoner mellom flaggermus og vindturbiner, konstaterer NVE at vindkraftverk kan ha negative konsekvenser for flaggermus i områder hvor det finnes rødlistede flaggermusarter. Når det gjelder Nygårdsfjellområdet, vil NVE vise til at Norsk Zoologisk Forenings flaggermusgruppes internettsider (http://www.zoologi.no/flmus/flm_nord.htm) som oppgir at Nordflaggermus er den eneste flaggermusen som er registrert så langt nord i Norge. Denne flaggermusarten har ikke rødlistestatus og er utenfor fare. NVE finner på bakgrunn av dette at temaet flaggermus er tilstrekkelig belyst."

Ekspropriasjon

Norges Miljøvernforbund påpeker at det ikke foreligger spesifisering av hvilke eiendommer som skal eksproprieres innenfor planområdet, og at det mangler kart og navn på eiere. De mener følgelig at ekspropriasjonsvedtaket ikke er gyldig.

NVE tilbakeviser Miljøvernforbundets påstand. I søknaden fra Nordkraft Vind AS er forholdet til grunneiere som kan bli berørt av tiltaket omtalt i kapittel 2.2 *"Søknad om ekspropriasjonstillatelse"*. NVE viser videre til at NVE ikke krever at det skal legges frem kart som viser eiendomsgrenser, da dette ikke har noen betydning for NVEs ekspropriasjonsavgjørelse. NVE skal vurdere fordeler ved tiltaket og ulemper for grunneier opp mot hverandre i et samfunnsmessig perspektiv.

Føre-var-prinsippet

Norges Miljøvernforbund mener at NVE ikke har tatt hensyn til føre-var-prinsippet og at dette strider mot Agenda 21.

NVE har ikke eksplisitt nevnt dette prinsippet vurderingene, men vil påpeke at dette er tatt hensyn til. I NVEs avveining av om konsekvensene er akseptable for samfunnet, ligger det nettopp en vurdering av

dette prinsippet. NVE konstaterer at det kan være ulike oppfatninger av hvordan dette prinsippet skal etterleves i praktisk saksbehandling.

NVE kan ikke se at Norges Miljøvernforbund frembringer nye vesentlige forhold i sin klage som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 20.12.2006.

7.2 Statskog SF

Statskog SF påklaget i brev av 02.02.2007 NVEs ekspropriasjonsvedtak av 20.12.2006. Statskog påpeker at de har egne planer for utvikling av vindkraftverk på det samme arealet som NVE ga Nordkraft Vind AS ekspropriasjonstillatelse for. Statskog begrunner klagen med at de 09.09.2005 sendte inn en melding for vindkraftutbygging i det aktuelle området, noe de mener er tilstrekkelig for å hevde deres interesser. De mener det ikke er grunnlag for å påstå at det er større sannsynlighet for realiseringen av Nordkraft Vind AS prosjekt enn det er for realiseringen av Statskogs prosjekt.

NVE konstaterer at Statskog mener innsendelse av melding er å betrakte som tilstrekkelig for å hevde deres interesse for vindkraftverk i det aktuelle området. NVE vil likevel vektlegge det faktum at Statskog ikke fremmet uttalelse eller ytring verken til meldingen eller søknaden fra Nordkraft Vind AS. I tillegg har Statskog valgt å ikke omsøke det meldte prosjektet.

NVE kan ikke se at Statskog SF frembringer nye vesentlige forhold i sin klage som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 20.12.2006.

7.3 Landsorganisasjonen Stopp rasering av Kysten (LSRAK)

LSRAK mener saken ikke er godt nok opplyst, noe de begrunner med blant annet at kommunen ikke har kommet med noen uttalelse til konsesjonssøknaden.

NVE konstaterer at Narvik kommune ikke har kommet med noen høringsuttalelse til konsesjonssøknaden eller tilleggsutredningene, men vil påpeke at det ikke er krav til at kommunen skal uttale seg i slike saker. NVE vil presisere at kommunen har rett, og ikke plikt, til å uttale seg i saker som dette. NVE konstaterer at kommunen i dette prosjektet har valgt å ta stilling til prosjektet som planmyndighet gjennom reguleringsprosessen.

LSRAK påpeker videre en del punkter de mener ikke er godt nok opplyst, som for eksempel fugletrekk, reiseliv, landskapspåvirkninger, INON områder og støy. NVE konstaterer at det kan være ulike oppfatninger av når et tema er tilstrekkelig opplyst, men NVE fastholder sin vurdering om at alle beslutningsrelevante forhold i denne konsesjonssaken er tilstrekkelig opplyst.

LSRAK mener at det ikke er behov for å bygge Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 fordi kommunen allerede produserer 4-5 ganger så mye energi som den forbruker. Videre argumenterer de med at kommunen allerede er tungt utbygget og at det nå går over smertegrensen for de resterende friluftsområdene. NVE vil her vise til notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 hvor det er redegjort for kraftbehovet i regionen og i landet for øvrig. Statnett bekrefter dette i sin høringsuttalelse av 01.09.2006. Når det gjelder graden av utbygging i det aktuelle området vil NVE vise til samlokaliseringseffekten man oppnår ved å utvide Nygårdsfjellet vindkraftverk, med hensyn til både naturinngrep og nødvendig infrastruktur.

LSRAK mener NVE ikke i tilstrekkelig grad har synliggjort at fordelene ved prosjektet er større enn ulemperne. De mener det er vanskelig å forstå hvordan NVE har vektet de forskjellige momentene, og at dette vanskeliggjør etterprøvbareheten. NVE vil presisere at NVE foretar en helhetlig vurdering av alle beslutningsrelevante og vesentlige fordeler og ulemper ved et prosjekt. Herunder gjøres det en

vurdering av temaer som forsyningssikkerhet, vindressursen i planområdet, infrastruktur som eksisterende veier og kraftledninger, innpassing i nettet, økonomi og produksjonskostnader. NVE viser til notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 for en ytterligere vurdering av dette.

LSRAK kommenterer i tillegg de økonomiske beregningene ved tiltaket. Når NVE vurderer produksjonskostnadene for prosjektene bruker NVE eget beregningsoppsett med normtall (erfaringstall) for utbyggingskostnadene av vindkraftverk og tilknytningsledninger. Videre brukes et forsiktig estimat av fullasttimer og 6,5 % kalkulasjonsrente over 20 år. Det er denne fremgangsmåten som er brukt i NVEs vurdering av produksjonskostnaden. Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 vil etter NVEs vurdering være et gunstig prosjekt med relativt lave produksjonskostnader. NVE forventer ikke å finne prosjekter med lavere produksjonskostnad blant de søknadene og meldingene som er til behandling. NVE viser til kapittel 9 i notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 for mer informasjon om dette.

LSRAK mener konsesjonsvedtaket bryter med en rekke viktige konvensjoner, lover og retningslinjer, deriblant den europeiske landskapskonvensjonen, Bern-konvensjon 1 og 2, Bonn-konvensjonen, Ramsarkonvensjonen, Verdensarvkonvensjonen, Plan og bygningsloven § 64 / T1442, TA504/ SFT, NVEs retningslinjer for vindkraft, flere stortingsmeldinger om temaene miljø, natur og støy, bl.a. Stortingsmelding nr 21 (2004-2005), nr. 22 (2004-2005) og nr 39 (2000-2001), DN's Håndbok nr. 25 og Lavutslipsvalgets anbefalinger. NVE viser til vurdering av klagen fra Norges Miljøvernforbund og Hytteforeningene, og videre Nordkraft Vind AS kommenterer til klagen i dette dokumentet. Etter NVEs vurdering er konsesjonsvedtaket ikke i strid med ovennevnte konvensjoner, lover og retningslinjer.

NVE kan ikke se at Landsforeningen Stopp rasering av Kysten frembringer nye vesentlige forhold i sin klage som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 20.12.2006.

7.4 Narvik og omegn jeger- og fiskerforening (NOJFF)

NOJFF viser i sin klage til at de berørte områdene er mye brukt til tur og rekreasjon for både lokalbefolkningen i Narvik og turister på regionalt og nasjonalt nivå. NOJFF har flere utleie- og besøkshytter i området, og driver i tillegg et omfattende kultiveringsarbeid med settefisk i mange av de stedsnære fiskevannene. De påpeker at dette er lett tilgjengelige naturområder som brukes mye av skoleklasser, barn og eldre. NOJFF frykter at realiseringen av Nygårdsfjell vindkraftverk, trinn 2 vil skjemme de ovennevnte friluft- og rekreasjonsområdene med tanke på både støy og det visuelle i så stor grad at verdien på området vil bli ødelagt og bruken av området reduseres kraftig. NOJFF viser til at turbinene er et dominerende landskapselement og at de er godt synlige fra de store fjellområdene rundt, deriblant Haugsfjellet som er et INON område. Videre viser de til at turbinene er synlige fra øvre del av Tøttadalen, kommunens mest populære friluftsområde med atkomst fra Narvik by, ca 15 km unna, og fra fjellområdet ved Sildvik som også er et populært friluftsområde, ca 15 km unna. Turbinene kan også sees fra fjellområdet Bogen i Evenes kommune som ligger ca 40 km unna.

NVE vil påpeke at det er utført ti visualiseringer der fotostandpunktene er valgt på bakgrunn av innspill fra hytteeiere og Narvik kommune. Det er i tillegg utarbeidet synlighetskart for begge utredningsalternativene, jf. konsesjonssøknad og konsekvensutredning. NVE slutter seg til NVA's vurdering om at Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 kun medfører marginalt større synlighet i omkringliggende fjellområder i forhold til trinn 1, jf. synlighetskart i konsekvensutredningen av april 2006. Når det gjelder synlighet på opp mot 40 km avstand vil NVE poengtere at vindkraftverk kun kan ses på så lange avstander ved helt spesielle vær- og siktforhold, og i situasjoner hvor man ser spesielt etter dette landskapselementet. NVE kan ikke se at NOJFF frembringer nye momenter eller

opplysninger i sin klage som ikke allerede har vært behandlet og vurdert i bakgrunn for vedtak av 19.12.2006. NVE viser derfor til bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 for NVEs vurdering av de ovennevnte temaene.

NVE kan ikke se at Narvik og omegn jeger- og fiskerforening frembringer nye vesentlige forhold i sin klage som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 20.12.2006.

7.5 Øvre Jernvatn hytteforening, Cirkelen hytteforening og Skogvassdalen hytteforening v/advokat Navjord (Hytteforeningene)

Adv. Navjord har redegjort for grunnlaget for Hytteforeningenes klage punktvis. NVE finner det hensiktsmessig å følge tilsvarende oppsett ved kommentering av klagen.

1. Generelt

Hytteforeningene mener NVE har fattet vedtak etter kort saksbehandlingstid, på ufullstendig informasjonsgrunnlag og med mangelfulle vurderinger.

NVE tilbakeviser påstanden om at det har vært kort saksbehandlingstid og at det er gjort hastverksarbeid i prosessen. NVE viser til at det er en prioritert oppgave for NVE å avslutte saker innefor akseptable tidsrammer når de er tatt under behandling. Hva gjelder saksbehandlingstiden for Nygårdsfjellet, trinn 2, er alle krav til høringsfrister m.m. jf. forvaltningsloven overholdt.

Når NVE har konkludert med at saken er godt nok opplyst, betyr det ikke at NVE kun har lagt til grunn informasjon som fremkommer i konsekvensutredningene, men at NVE også har lagt til grunn opplysninger som fremkommer i høringsuttalelsene, tilleggsutredningene, på folkemøtene, på befaringene og i personlig kontakt med de impliserte parter. Med grunnlag i den samlede mottatte informasjonen finner NVE at alle beslutningsrelevante temaene er tilstrekkelig opplyst. NVE konstaterer at det kan være ulike oppfatninger av hva som er beslutningsrelevante tema, og når disse er tilstrekkelig opplyst. NVE fastholder likevel sin vurdering av at saken er tilstrekkelig opplyst.

NVE tilbakeviser påstander om at vedtaket er basert på mangelfulle og uselvstendige vurderinger som er klippet fra andre vedtak. Det faktum at navnet på Farsund kommune en stund var å finne nevnt i vilkårene i anleggskonsesjonene som lå på NVEs Internettsider, skyldes at det ved en inkurie ble lagt ut et tidligere utkast av anleggskonsesjonen på nettet istedenfor det underskrevne og gyldige dokumentet. NVE slutter seg imidlertid til klagers vurdering om at dette var uheldig.

2. Støy

Hytteforeningene mener at NVEs vurdering av støyvirkningene dels er uriktige og dels er svært mangelfulle. De er kritiske til at man i støyberegningene legger til grunn støyemisjonstall som er oppgitt av produsenten uten at det fremgår at disse tallene har vært kontrollert av andre. De påpeker videre det de mener er feil bruk av støytabeller og veiledere. De påpeker at Nygårdsfjellet er et rekreasjonsområde for friluftsliv og et populært hytteområde, og man derfor må legge til grunn grenseverdier for støysensitiv bebyggelse og aktiviteter. De viser også til mulige helseeffekter av lavfrekvent støy.

NVE vil påpeke at alle vindturbinprodusenter må gjennom en sertifisering iht. internasjonale standarder for fastsetting av støyemisjonstall. NVE forholder seg således til verifiserte tall utarbeidet iht. gjeldene regelverk.

Statens Forurensningstilsyn (SFT) er fagmyndighet for støy og støyrelaterte problemstillinger i Norge. NVE forholder seg til de gjeldene retningslinjer fra SFT og etablert praksis for behandlingen av denne typen anlegg. De anbefalte verdiene i SFTs retningslinjer er et uttrykk for hvilke støybelastninger samfunnet må akseptere. Støybelastningen for hyttebebyggelsen ved Nygårdsfjellet er i all hovedsak innfor de anbefalte retningslinjene, og for de tilfeller hvor disse grensene er overskredet er dette løst ved kompensasjon fra tiltakshaver. Etter NVEs vurdering er støybelastningen fra Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 akseptabel.

Når det gjelder lavfrekvent støy er det, etter det NVE er kjent med, en rådende konsensus i fagmiljøene om at lavfrekvent støy ikke er et problem. Dette kom blant annet frem under den første internasjonale konferansen vedrørende støy fra vindturbiner som ble avholdt i Berlin i oktober 2005, og er blitt bekreftet fra flere hold senere.

Når det gjelder infralyd går det frem av rapport 6241 utarbeidet av Naturvårdsverket i Sverige at infralydnivåene fra normale vindturbiner er så lave at de ikke oppfattes av mennesker. Dette temaet er også vurdert i rapporten *"Ljud från vindkraft"* - ELforsk rapport 06:02, utarbeidet av Energimyndigheten i Sverige. I sammendraget i denne rapporten sies det følgende: *"Det finns inga dolda eller direkta hälsoeffekter av ljudet från vindkraftverk. Eventuella effekter beror på lyssnarnas reaktioner på det de hör. Infraljudnivån från moderna vindkraftverk med roton placerad uupströms är så låga att de ligger under känsletröskeln, även för människor som är extra känsliga och även i området nära verken"*. På NVEs vindkraftseminar på Smøla i juni 2006 hevdet også Sigurd Solberg fra Kilde Akustikk at infralyd fra vindturbiner ikke er et problem i forbindelse med etablering av vindkraftverk.

NVE slutter seg til disse vurderingene fra Kilde Akustikk, Naturvårdsverket og Energimyndigheten.

NVE kan ikke se at Hytteforeningene bringer frem nye opplysninger av betydning og henviser til notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 for utfyllende vurderinger.

3. Tematisk konfliktvurdering

Hytteforeningene viser til at Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 er blitt vurdert til konfliktkategori E (svært stor konflikt) i de tematiske konfliktvurderingene fra DN og RA. Videre hevder de at NVE har overprøvd de respektive fagmyndighetene, og at dersom NVEs vurdering opprettholdes har kravet til tematiske konfliktvurderinger ikke noe realitetsinnhold.

NVE viser til kapittel 2.2 og 5.4 i notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 for generell informasjon om tematisk konfliktvurderinger. NVE ønsker imidlertid å presisere at de tematiske konfliktvurderingene er å betrakte som høringsinnspill fra offentlige fagmyndigheter i konsesjonsbehandlingen. NVE som energimyndighet fatter vedtak i vindkraftprosjekter på bakgrunn av vurderinger også av andre tema som forsyningssikkerhet, vindressursen i planområdet, infrastruktur som eksisterende veier og kraftledninger, innpassing i nettet, økonomi og produksjonskostnader. De tematiske konfliktvurderingene er kun elementer i NVEs totalvurdering; NVE kan som en følge av dette komme frem til et annet resultat i sin totalvurdering enn det de respektive fagmyndighetene har gjort i sine innspill. I denne saken er det kun Riksantikvaren som har vurdert tiltaket til svært stor konflikt, mens det vurderes til å ha liten eller ingen konflikt med forsvarets installasjoner og naturmiljø, og moderate konflikter med reindriftsnæringen. NVE har videre konkludert med at de totale ulempene ved tiltaket er akseptabel i forhold til nytten av tiltaket.

4. Særskilt om kulturminner og kulturmiljø

Hytteforeningene mener NVE ikke har tilstrekkelig kunnskap om prosjektet og virkningene av dette, og underbygger denne påstanden med følgende punkter:

- Hytteforeningene viser til notatet Bakgrunn for vedtak s. 33, tredje avsnitt hvor NVE har vurdert den samlede verdien av kulturminner og kulturmiljøer til liten. De mener at dette ikke er i samsvar med noen av de andre fagkyndige uttalelsene, og dermed kan tolkes som at man har blandet faktum med andre konsesjonssaker.

NVE tilbakeviser ovennevnte påstand, og vil påpeke at Hytteforeningene også har sitert NVE feil. I tredje avsnitt på s. 33 i notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 refererer NVE til Fagrapport nr. 3 vedlagt konsesjonssøknaden, NIKUs fagrapport "Konsekvensutredning for deltema kulturminner og kulturmiljø". Nedenfor følger siste avsnitt på side 3, og fortsettelsen på side 4:

"• *Verdivurdering:*

I tiltaksområdet kjennes nyere tids kulturminner som trolig er tilknyttet 2. verdenskrig.

• **Liten opplevelsesverdi:** *Strukturene gjenspeiler en avgrenset del av områdets nære kulturhistorie og har begrenset identitets- og symbolverdi.*

• **Liten kunnskapsverdi:** *Kulturminnene avspeiler en viktig del av områdets nære kulturhistorie, men skiller seg ikke fra andre kulturminner fra samme tid i Narvik-området.*

• **Liten bruksverdi:** *Kulturminnene er representative, men har ingen særskilt pedagogisk verdi.*

Samlet verdivurdering for kulturminner og kulturmiljøer i tiltaksområdet er liten."

NVE benyttet den understrekede setningen over i notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006, og det er denne Hytteforeningene feilaktig har sitert. Hytteforeningene har forvekslet begrepet *tiltaksområdet* med begrepet *området*, noe som er en uheldig sammenblanding av begreper og kan gi forskjellige fortolkninger i denne sammenhengen. NVE vil presisere at tiltaksområdet tilsvarer planområdet, og at dette ikke må forveksles med begrepet influensområdet som viser til en større geografisk utstrekning. NVE tilbakeviser påstanden om at NVE blander fakta med andre konsesjonssaker.

Videre argumenterer Hytteforeningene med følgende:

- Hytteforeningene påstår at NVE, utover å vise til fangeleiren fra 2. verdenskrig, legger til grunn at man ikke kjenner til automatisk fredete eller nyere tids kulturminner. NVE konkluderer med at ingen kulturminner eller kulturmiljø blir direkte berørt av tiltaket, noe som er i strid med det representanter for Nordland fylkeskommune redegjorde for under sluttbefaringen.

NVE viser til notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006, kapittel 7.2.2, der NVE redegjør for de ovennevnte forhold.

5. Friluftsliv, natur og miljø

Hytteforeningene tiltrer i sin helhet klagen fra Narvik og omegn jeger- og fiskerforening (NOJFF) av 05.01.2007. NVE viser til NVAS vurdering av denne klagen for utfyllende opplysninger.

Hytteforeningene mener det må være ekstraordinært at NVE ikke har krevd en egen konsekvensutredning for det konsederte ledningsalternativet. NVE påpekte i notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 at NVE gjennom konsesjonsprosessen har tilegnet seg tilstrekkelig kunnskap om de beslutningsrelevante forhold som erfaringsmessig kan ha betydning i en kraftledningsutbygging.

NVE vurderer derfor saken til å være tilstrekkelig opplyst, og en ytterligere utredning av kraftledningsalternativ 1b vil med overveiende sannsynlighet ikke kunne frembringe noe ny relevant informasjon. NVE vil presisere at det i den aktuelle kraftledningstraseen skal gjennomføres § 9 undersøkelser jf. kulturminneloven.

6. Landskap

Hytteforeningene mener at konsekvensutredningene for landskap og friluftsliv ikke er gode nok, og underbygger sitt utsagn med høringsinnspill fra bl.a. Fylkesmannen i Nordland, Direktoratet for naturforvaltning og Nordland fylkeskommune. De mener at NVE følgelig fattet vedtak på mangelfullt grunnlag.

NVE tilbakeviser påstanden om at saken ikke er tilstrekkelig opplyst. Med bakgrunn i Hytteforeningenes formulering kan det virke som om Hytteforeningene kun har vurdert de opplysningene som fremkom i konsekvensutredningene. Hytteforeningene påpeker at det også var flere høringsparter som ikke syntes konsekvensutredningen var god nok, noe som medfører riktighet. NVE konkluderte likevel med at saken var tilstrekkelig opplyst. NVE fastholder denne vurderingen, og vil presisere at NVEs informasjonsunderlag er mer omfattende enn det Hytteforeningene gir inntrykk av. NVE viser her til nest siste avsnitt i punkt 1 i vurderingen av denne klagen, der følgende fremkommer:

”Når NVE konkluderer med at saken er godt nok opplyst, betyr det ikke at NVE kun baserer seg på kunnskap fra konsekvensutredningene, men at NVE også bruker de opplysningene som fremkommer i høringsuttalelser, på folkemøter, på befaringer og i personlig kontakt med de impliserte parter. Med utgangspunkt i det samlede informasjonsunderlaget finner NVE at alle beslutningsrelevante temaene er tilstrekkelig opplyst. NVE konstaterer at det kan være ulike oppfatninger av hva som er beslutningsrelevante tema og når disse er tilstrekkelig opplyst”.

Ovennevnte gjelder også for temaet landskap. Etter NVEs vurdering er saken tilstrekkelig opplyst.

7. Kraftproduksjon/økonomi/samfunnsmessige virkninger

Hytteforeningene påpeker at Narvik-området har et kraftoverskudd og at kommunen produserer 4-5 ganger mer elektrisk kraft enn den forbruker. Videre mener de at NVEs endrede betraktninger fra å være et kraftbehov i Ofoten til å bli et kraftbehov i ”Stor-Ofoten” er en teoretisk konstruksjon for å komme frem til et forutbestemt resultat.

Dette utspillet har sitt utgangspunkt i Statnetts høringsuttalelse av 01.09.2006, hvor Statnett påpeker et kraftunderskudd i Ofoten-regionen og at Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 således vil gi et nyttig bidrag til kraftbalansen. Hytteforeningene reagerte på dette, og har fremskaffet dokumentasjon som viser at Narvik kommune produserer 4-5 ganger mer kraft enn den forbruker. De mener dette innebærer at det var kraftoverskudd i Ofoten. På oppfordring fra NVE spesifiserte Statnett i brev av 01.12.2006 hva de mente med ”Ofoten-begrepet”. Statnett opplyser at de forholder seg til dagens eksisterende ledningsnett når de omtaler nettmessige forhold, og geografiske benevninger har utgangspunkt i den geografiske plasseringen og navnet på transformatorstasjonene. Når Statnett bruker begrepet Ofoten-området betyr det i praksis sentralnettet mellom Ofoten transformatorstasjon og Kvandal transformatorstasjon. Dette området er knyttet sammen av en 420 kV kraftledning mellom Ofoten og Kvandal, samt flere 132 kV ringforbindelser som strekker seg både vest- og nordover. Statnett presiserer i sitt brev av 01.12.2006 at det nettekniske Ofoten-begrepet også inkluderer

områdene Lofoten, Vesterålen og Harstad-området. Det er således ingen kunstig teoretisk konstruksjon for å tilpasse seg et bestemt svar. NVE vil presisere at Ofoten-området både har et kraftunderskudd og ledig nettkapasitet for innpass av Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2.

NVE tilbakeviser Hytteforeningenes påstand om at NVE har endret sine betraktninger for å tilpasse seg et forutbestemt resultat. NVE har hele tiden lagt til grunn de betraktninger og innspill som kommer fra sentralnett- og regionalnettsansvarlig. NVE har inngående kunnskap om kraftnettets omfang, funksjon og virkemåte. Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 vil bidra til oppfylle nasjonale mål for produksjon av ny fornybar energi og vil øke forsyningssikkerheten regionalt.

Hytteforeningene mener videre at Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 ikke er et lønnsomt prosjekt og at kostnadene vil bli mye høyere enn beregnet. Dette begrunner de med at kostnadstallene er gamle og at prisene på blant annet stål har økt kraftig i mellomtiden.

Når NVE vurderer produksjonskostnadene for prosjektene bruker NVE eget beregningsoppsett med normtall (erfaringstall) for utbyggingskostnadene av vindkraftverk og tilknytningsledninger. Videre brukes et forsiktig estimat av fullasttimer og 6,5 % kalkulasjonsrente over 20 år. Det er denne fremgangsmåten som er brukt i NVEs vurdering av produksjonsprisen. Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 vil etter NVEs vurdering være et gunstig prosjekt med relativt lave produksjonskostnader, og NVE forventer ikke å finne prosjekter med lavere produksjonskostnader blant de søknadene og meldingene som er til behandling. NVE viser til kapittel 9 i notatet Bakgrunn for vedtak av 19.12.2006 for mer informasjon om dette.

NVE vil spesifisere at det er opp til tiltakshaver å fatte en investeringsbeslutning og faktisk bygge vindkraftverket. Denne vurderingen vil tiltakshaver gjøre på bakgrunn av egne bedriftsøkonomiske vurderinger. Det er lite trolig at tiltakshavere bygger ut vindkraftverk som ikke lønner seg økonomisk.

8. Andre samfunnsmessige virkninger – Nordkraft Vind AS samfunnspakke

Hytteforeningene er kritiske til NVAS "samfunnspakke". De stiller spørsmålsteget både ved lovligheten av, og innholdet i, et slikt tiltak.

En slik samfunnspakke eller avtale mellom utbygger og berørt kommune er i utgangspunktet NVE uvedkommende, da den er å betrakte som en privatrettslig avtale mellom partene. NVAS samfunnspakke eller eventuelt bortfall av denne vil ikke ha betydning for NVEs konsesjonsavgjørelse. NVE ville gitt det omsøkte prosjektet konsesjon uavhengig av dette tiltaket.

Hytteforeningene bemerker at Nord-Norsk Fredssenter (NNF) er gitt tilsagn om et økonomisk tilskudd i NVAS samfunnspakke. Hytteforeningene bruker dette som argument for å så tvil om NNFs integritet med hensyn til NNFs høringsuttalelse. Hytteforeningene påpeker videre at NVE har brukt NNFs uttalelse til å begrunne at det er faglig uenighet omkring vindkraftverkets visuelle virkning på kulturminnet fra 2. verdenskrig. Hytteforeningene reagerer på dette, og mener at sett i sammenheng med det økonomiske tilskuddet burde NNFs høringsuttalelse bli tillagt liten vekt i vurderingene i konsesjonsavgjørelsen.

NVEs oppfatning av at det er reell faglig uenighet vedrørende vindkraftverkets virkning på kulturminnet fra 2. verdenskrig er begrunnet i flere forhold. Det er for eksempel til dels store avvik mellom det som blir presentert i fagrapportene i konsekvensutredningen og det som blir presentert av Riksantikvaren og Nordland Fylkeskommune i høringsuttalelsene. Videre har NVE i møte med NNF fått presentert og utdypet de bemerkningene som tidligere er blitt fremsatt av NNF i deres høringsuttalelse. NVE finner ikke grunnlag for å trekke i tvil verken integriteten til, eller

argumentasjonen fra, NNF. NVE har også mottatt en kopi av en dokumentasjonsfilm som omhandler Beisfjordtragedien og fangeleiren ved Øvre Jernvann, noe som bidrar til å illustrere forholdet mellom de to leirene. Denne dokumentasjonsfilmen er blitt produsert i et samarbeid mellom NNF og Nordland Røde Kors Krigsmuseum, med støtte fra Nordland fylkeskommune. I tillegg er det, som referert til i avsnitt 2.1, blitt utarbeidet enda en rapport fra NIKU om Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2 og forholdet til kulturminner og kulturmiljøer. Denne rapporten underbygger det faktum at det er faglig uenighet omkring vindkraftverkets visuelle innvirkning på ovennevnte kulturmiljø. NVE vil understreke at det er enighet om at krigsfangeleiren ved Øvre Jernvann er et kulturmiljø av stor verdi, men det er reell saklig uenighet om hvorvidt et vindkraftverk med en avstand på 1,9 km til nærmeste vindturbin vil virke ødeleggende på kulturminnets formidlings- og opplevelsesverdi. Videre er det også uenighet om hvordan man eventuelt bør tilrettelegge dette kulturmiljøet for besøk, og i hvilken grad man skal lokalisere aktivitetene til Øvre Jernvann eller leiren i Beisfjorden.

NVE kan ikke se at Øvre Jernvatn hytteforening, Cirkelen hytteforening og Skogvassdalen hytteforening v/advokat Navjord frembringer nye vesentlige forhold i sin klage som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 20.12.2006.

8 Reguleringsplan

Bystyret i Narvik behandlet reguleringsplanen i møte 22.03.2006. Forslaget til reguleringsplan ble vedtatt med 23 stemmer for og 18 stemmer mot. Det foreligger en innsigelse til reguleringsplanen fra Riksantikvaren og Narvik kommune har sendt saken over til Fylkesmannen i Nordland og Miljøverndepartementet ultimo mars 2007 for videre behandling. Riksantikvarens innsigelse er en opprettholdelse av Nordland fylkeskommunes innsigelse som fylkeskommunen trakk tilbake.